

Ηράκλειο 14 Ιουνίου 2024

Δελτίο Τύπου

Nutri-Score: Προκλήσεις και κίνδυνοι για τα παραδοσιακά ελληνικά τρόφιμα

Με την επιστημονική υποστήριξη της 4Ε

Σύντομο Ιστορικό

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μέσα από τον κανονισμό EU No 1169/2011 και στα πλαίσια της στρατηγικής «Farm to Fork», προβλέπει την ανάπτυξη και χρήση συστημάτων διατροφικής επισήμανσης εμπρόσθιας ετικέτας (FOPL) στις συσκευασίες των τροφίμων, για να βοηθήσει τους καταναλωτές να κάνουν ποιο υγιεινές διατροφικές επιλογές με στόχο τη μείωση της παχυσαρκίας αλλά και την αύξηση της γενικής υγείας των πολιτών.
- Από τα συστήματα FOPL που έχουν παρουσιαστεί μέχρι σήμερα, το NUTRI-SCORE, ένα σύστημα αξιολόγησης και κατηγοριοποίησης των τροφίμων που απεικονίζει την διατροφική τους αξία σε μια κλίμακα πέντε κατηγοριών, εμφανίζεται ως το επικρατέστερο σε χώρες της ΕΕ. Αναπτύχθηκε στην Γαλλία και από τον Οκτώβριο του 2017 ξεκίνησε η εφαρμογή του στην ευρωπαϊκή αγορά. Η εφαρμογή των συστημάτων FOPL στα τρόφιμα είναι προαιρετική ακόμα και σήμερα, όμως η χρήση του Nutri-Score έχει ήδη εγκριθεί από ευρωπαϊκές χώρες και έχει υιοθετηθεί τόσο από μεγάλες ευρωπαϊκές αλυσίδες λιανικής όσο και από εταιρείες παραγωγής τροφίμων. Ακόμα και ελληνικά τρόφιμα εξάγονται σήμερα φέροντας επισήμανση NUTRI-SCORE, μετά από απαίτηση πελατολογίου.
- Η απεικόνιση του NUTRI-SCORE πάνω στις ετικέτες τροφίμων χρησιμοποιεί πέντε χρωματικές και αντίστοιχες γραμματικές διαβαθμίσεις, (A, B, C, D, E) κατά την οποία στην κατηγορία «Α» (πράσινη) κατατάσσονται τα τρόφιμα με την υψηλότερη διατροφική αξία, ενώ αντίθετα στην κατηγορία «Ε» (κόκκινη) εκείνα με τη χαμηλότερη,

σύμφωνα πάντα με την αξιολόγηση του συγκεκριμένου συστήματος. Το σύστημα υποβαθμίζει βασικά προϊόντα της ελληνικής διατροφής, επειδή δεν αξιολογεί το σύνολο του ποιοτικού τους προφίλ και της διατροφικής τους αξίας, αλλά μόνο τα λιπαρά, τα σάκχαρα τις πρωτεΐνες, το αλάτι και τις φυτικές ίνες, γεγονός που πιστεύουμε πως δεν καλύπτει τους βασικούς στόχους της ΕΕ και της πολιτικής F2F.

- Το ελαιόλαδο (εξαιρετικό παρθένο και λοιπές κατηγορίες του) αρχικά είχε καταταγεί στην κατηγορία «D» και στη συνέχεια αναβαθμίστηκε στην κατηγορία «C», κατηγορία στην οποία παρέμεινε μέχρι και τον ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ 2023.
- Μετά από πρόσφατη νέα τροποποίηση του αλγόριθμου αξιολόγησης NUTRI-SCORE που ισχύει από τον ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ 2024, άλλαξε η κατάταξη για ορισμένα τρόφιμα, συμπεριλαμβανομένου και του ελαιολάδου που αναβαθμίστηκε στην «B», σε μια προσπάθεια να αυξηθεί η αξιοπιστία του συστήματος, να επιτευχθεί μια πιο δίκαιη απεικόνιση των διατροφικών προφίλ των τροφίμων, αλλά και για να εξομαλυνθούν οι αντιδράσεις που έχουν αναπτυχθεί.
- Δυστυχώς, όμως, ακόμα και μετά την τελευταία τροποποίηση, το εξαιρετικό παρθένο (ΕΠΕ) και το παρθένο ελαιόλαδο (ΠΕ), ως απόλυτα φυσικά, μονοσυστατικά και με υψηλή διατροφική αξία τρόφιμα, δεν είναι στο επίπεδο που δίκαια τους αξίζει, δηλαδή στην ανώτερη κατηγορία που για το Nutri-Score είναι η «A». Ανάλογη δυσμενή θέση κατέχουν και άλλα μονοσυστατικά φυσικά τρόφιμα όπως το μέλι κ.ά.
- Στην πραγματικότητα, η νέα έκδοση του NUTRI-SCORE εξακολουθεί να μην αντικατοπτρίζει την πλούσια ποσότητα σε ωφέλιμα συστατικά και τη διατροφική υπεροχή του εξαιρετικού παρθένου και παρθένου ελαιολάδου, όπως έχει αποδειχθεί και επικαιροποιηθεί από πολλαπλές επιστημονικές μελέτες και έρευνες. Επιπλέον, στην ίδια κατηγορία «B», τα παρθένα ελαιόλαδα συνυπάρχουν με άλλα έλαια που είναι επεξεργασμένα και με σαφώς κατώτερο διατροφικό προφίλ (πυρηνέλαιο, απλό ελαιόλαδο [ραφινρισμένο], grapeseed oils, ηλιέλαιο κ.λπ.) αλλά ακόμα και με κονσέρβες που περιέχουν ηλιέλαιο, προτηγανισμένες πατάτες, κ.ά!

Προτάσεις

Δεν θα πρέπει να δεχτούμε υποβαθμισμένη κατάταξη του Εξαιρετικού Παρθένου Ελαιολάδου σε οποιοδήποτε σύστημα FOPL, ιδιαίτερα για το Nutri-Score που αξιολογεί επιλεκτικά κάποια από τα συστατικά των τροφίμων και τις θερμίδες τους με βάση τα 100ml ή γραμμάρια, ποσότητα που υπερβαίνει κατά πολύ την ημερήσια συνιστώμενη κατανάλωση ελαιολάδου. Στην πραγματικότητα, η μέγιστη ημερήσια πρόσληψη ελαιολάδου ανά άτομο εντός της ΕΕ δεν είναι μεγαλύτερη από 30 γραμμάρια σήμερα, όπως φαίνεται και στα στατιστικά του ΔΣΕ. Δηλαδή, λόγω της απλότητας με την οποία αντιμετωπίζει το NUTRI-SCORE το πολύπλοκο θέμα των διατροφικών αναγκών για μια σωστή διατροφή, δεν συνεκτιμά και δεν αξιολογεί επιτυχώς τις θερμίδες και τα υψηλής βιολογικής αξίας θρεπτικά συστατικά του ελαιολάδου.

Σημειώνεται επίσης ότι, αν και οκτώ χώρες της ΕΕ έχουν αποδεχθεί την εφαρμογή του NUTRI-SCORE, η Ιταλία και η Ρουμανία έχουν απαγορεύσει τη χρήση του, ενώ κάποιες άλλες έχουν εκφράσει προβληματισμούς για την αξιοπιστία του, όπως η Κύπρος, η Τσεχία, η Ουγγαρία, η Λετονία και η χώρα μας παλαιότερα. Πρόσφατα, η νέα κυβέρνηση της Πορτογαλίας ακύρωσε απόφαση της προηγούμενης κυβέρνησης της χώρας που είχε εγκρίνει την χρήση του Nutri-Score, θεωρώντας ότι η απόφαση ήταν βιαστική και χωρίς την αναγκαία εσωτερική διαβούλευση.

Πιστεύουμε ότι μέχρι σήμερα δεν έχει δοθεί η δέσουσα βαρύτητα στο θέμα, δυστυχώς, όμως, το οποίο σύστημα FOPL επιλεγεί θα εφαρμοστεί υποχρεωτικά στην ΕΕ και θα συνοδεύει όλα τα τρόφιμα στα ράφια της αγοράς. Προφανές είναι ότι οποιαδήποτε υποβάθμισή τους έστω και σε μορφή απεικόνισης σε μια ετικέτα, θα υπονομεύσει την εμπορική τους επιτυχία, ιδιαίτερα σε αγορές που δεν υπάρχει η σχετική γνώση, και ιδιαίτερα αναφερόμαστε στα παραδοσιακά ελληνικά φυσικά-μονοσυστατικά τρόφιμα που πλήττονται όλο και περισσότερο.

Στον Σύνδεσμο Εξαγωγέων Κρήτης, έχοντας την αμέριστη υποστήριξη των σχετικών φορέων, εμπορικών επιμελητηρίων και των συναφών αρχών του νησιού, συνεχίζουμε να υποστηρίζουμε τα παρακάτω:

1. Την **κατάταξη στην κατηγορία «Α» για τα εξαιρετικά παρθένα (ΕΠΕ) και παρθένα ελαιόλαδα (ΠΕ) ως απολύτως φυσικά, μονοσυστατικά και με ιδιαίτερα οφέλη** για την υγεία μας τρόφιμα. Η ίδια κατηγορία «Α» για το εξαιρετικό παρθένο και παρθένο ελαιόλαδο υποστηρίζεται και από το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιοκομίας (International Olive Council) αλλά και από διεθνή επιστημονικά συνέδρια, όπως αυτό του YALE/Ρώμη 2022 για πολλαπλά τεκμηριωμένους λόγους όπως περιγράφονται παρακάτω:
  - i. Υψηλή διατροφική και κοινωνική αξία, όπως αποδεικνύεται από πληθώρα δημοσιευμένων ερευνών και μελετών.
  - ii. Ισχυρισμοί υγείας από την EFSA, και τον FDA, οι οποίοι εμφανώς διαχωρίζουν το εξαιρετικό παρθένο και παρθένο ελαιόλαδο από τα υπόλοιπα έλαια και λίπη.
  - iii. Το εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο, ως μονοσυστατικό και απόλυτα φυσικό προϊόν όχι μόνο έχει πολύ συγκεκριμένη και μοναδική σύσταση αλλά, επιπλέον, σύμφωνα με τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς (EU 29/2012, EU 2022/2104), παράγεται αποκλειστικά με μηχανικές μεθόδους και απαγορεύεται εξ ορισμού οποιαδήποτε αλλοίωση της σύνθεσής του.
2. Τον **σαφή διαχωρισμό των ΕΠΕ και ΠΕ από άλλα επεξεργασμένα έλαια**, που θα πρέπει να απεικονίζονται σε χαμηλότερη κατηγορία.
3. Την **προσθήκη επιπλέον πληροφορίας στα FOPL** για τον βαθμό επεξεργασίας των τροφίμων (σύμφωνα με το σύστημα NOVA ή κάτι ανάλογο) και το περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα.

Τέλος, αν και λόγω πανδημίας, έχει καθυστερήσει η λήψη απόφασης από την ΕΕ για την υποχρεωτική εφαρμογή του όποιου συστήματος FOPL επιλεγεί, αναμένουμε μέσα στο 2025 σημαντικές εξελίξεις στο θέμα και πιστεύουμε ότι η προσοχή μας πρέπει να επικεντρωθεί στην εκ νέου τροποποίηση του NUTRI-SCORE όχι μόνο για το εξαιρετικό παρθένο και παρθένο ελαιόλαδο, αλλά και για άλλα φυσικά και μονοσυστατικά τρόφιμα όπως το μέλι κ.α., ή στην ανάπτυξη νέας πρότασης FOPL, η οποία όμως θα πρέπει να συνοδεύεται από σχετική τεκμηρίωση.

Για τον Σύνδεσμο Εξαγωγέων Κρήτης

Ο Πρόεδρος

Αλκιβιάδης Καλαμπόκης

Ο Αντιπρόεδρος

Καρπαδάκης Μανώλης

Για την Επιστημονική Εταιρεία Εγκυκλοπαιδιστών Ελαιοκομίας (4Ε)

Ο Πρόεδρος Βασίλης Ζαμπούνης

με την επιστημονική υποστήριξη των Αντωνίας Τριχοπούλου και Κωνσταντίνου Δημόπουλου

Ο Σύνδεσμος Εξαγωγέων Κρήτης (ΣΕΚ) από το 1994 στηρίζει και προωθεί τις εξαγωγικές δραστηριότητες του νησιού, συνεργάζεται με αντίστοιχους φορείς στην Ελλάδα και το Εξωτερικό, διοργανώνει εκδηλώσεις, συνέδρια και άλλες προωθητικές δράσεις, ενώ αναλαμβάνει και πρωτοβουλίες για θέματα που αφορούν τα εξαγωγίμα προϊόντα μας.

Από το 2020, αντιλαμβανόμενος την υψηλή σπουδαιότητα των Συστημάτων Επισήμανσης Εμπρόσθιας Ετικέτας (FOPL) και τις επιπτώσεις που θα μπορούσαν να έχουν στην εμπορική πορεία των παραδοσιακών μας προϊόντων, έχει αναπτύξει σχετικό ενημερωτικό υλικό, το οποίο έχει αποσταλεί σε αρμόδιους φορείς, στους Έλληνες ευρωβουλευτές, στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα AREPO, του οποίου την προεδρία είχε η Περιφέρεια Κρήτης αλλά και στα ΜΜΕ. Το 2021 καταθέσαμε τις προτάσεις μας στην ανοικτή διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ενώ το 2022 παρουσιάσαμε το θέμα στο διεθνές συνέδριο του YALE/Ρώμη 2022 όπου εκδόθηκε και σχετικό αίτημα-δήλωση από το ίδιο το συνέδριο.

Το 2023 συμμετείχαμε σε συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στο Ευρωκοινοβούλιο με την ομάδα COMPETERE σε συνεργασία με το BEA ενώ την ίδια χρονιά καταθέσαμε σχετική επιστολή στο ΥΠΑΑΤ και στην Συμβουλευτική Επιτροπή Αξιολόγησης της ΕΕ.

~~~~~

Η Επιστημονική Εταιρεία Εγκυκλοπαιδιστών Ελαιοκομίας (4Ε) ιδρύθηκε το 2018 και αποτελείται από 70 επιστήμονες διαφόρων γνωστικών αντικειμένων με επίκεντρο την ελαιοκομία